

ÎNCĂLZIREA GLOBALĂ – RISC DE RĂSPÂNDIRE A MALARIEI

Irina MARGA

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

Autor corespondent: Irina Marga, e-mail: irina.marga@usmf.md

Cuvinte-cheie: *malaria, încălzire globală, temperatură atmosferică, plasmodium, țânțarii din genul Anopheles.*

Introducere. Pe măsură ce subiectul schimbărilor climatice a prins avânt, oamenii de știință și organizațiile globale de sănătate subliniază importanța implementării strategiilor de diminuare a modificărilor climatice pentru a preveni creșterea multor probleme de sănătate, inclusiv răspândirea bolilor transmise prin vectori, precum este malaria – o boală mortală parazită tropicală transmisă de țânțarii din genul *Anopheles*.

Scopul studiului a fost evaluarea datelor bibliografice privind impactul încălzirii globale asupra răspândirii malariei pe teritorii libere de malaria.

Material și metode. S-a realizat un studiu bibliografic, motoul de căutare a inclus două cuvinte-cheie: „malaria” și „încălzirea globală” pe platforma de căutare PubMed și Hinari. Au fost analizate peste 60 de surse, din ele, relevante tematicii de cercetare și care au corespuns criteriilor de includere au fost 23.

Rezultate. Potrivit raportului Grupului Interguvernamental pentru Schimbări Climatice, temperatura globală a sporit cu 1,1°C în ultimile decenii. Cercetătorii susțin că creșterea temperaturii va spori oportunitățile de transmitere a malariei în zonele endemice, precum și în zonele non-malarice. Creșterea temperaturii, a cantității de precipitații și a umidității poate provoca proliferarea țânțarilor purtători de malaria la altitudini mari, contribuind la transmiterea malariei în zonele în care nu a fost raportată anterior. În ultimii ani, se observă creșterea incidenței malariei în zonele muntoase din Africa de Est, în unele țări din Asia și din America de Sud, iar în zonele muntoase din Kenya, malaria a revenit după o absență de 30 de ani. Ca urmare a creșterii temperaturii, se estimează că țânțarii din genul *Anopheles* se vor răspândi în zona de nord ceea ce va determina prelungirea sezonului de transmitere a malariei. În prezent, riscul de transmitere a malariei durează din mai până în septembrie (*P. falciparum*) sau octombrie (*P. vivax*). Un studiu de cartografiere a răspândirii țânțarilor, realizat în Finlanda, a descoperit în sudul țării o specie de țânțari care pot transmite malaria (*Anopheles daciae*), despre care nu se știa că trăiește în această zonă. La altitudini mici, unde malaria este deja o problemă, temperaturile mai calde vor modifica ciclul de creștere al plasmodiului, accelerând dezvoltarea acestuia. Conform rezultatelor studiilor, în Columbia și în Venezuela, cazurile de malaria au crescut cu peste o treime în urma temperaturilor ridicate și a condițiilor uscate. Deși malaria a fost eliminată din Europa în 1970, țânțarii din genul *Anopheles* sunt încă prezenți pe tot continentul. Clima actuală și viitoare, în special în Europa de Sud și de Sud-Est, se preconizează a fi favorabilă pentru receptivitatea la transmiterea malariei. În 2019, 27 de țări libere de malaria au raportat circa 100 de cazuri indigene, în creștere față de șase cazuri în 2000, iar în România au fost identificate cinci specii noi de țânțari care pot transmite malaria.

Concluzii. Încălzirea globală sporește riscul reapariției paludismului în țările certificate libere de malaria; duce la creșterea densității țânțarilor și favorizează invazia lor; sporește capacitatea vectorială a țânțarilor prin reducerea perioadei de incubație a *P. falciparum* și poate duce la extinderea perioadei de reproducere a țânțarilor.